

Ζαγορά: Ὁ Ἅγιος Γεώργιος

Κὶ στοῦ γραμματ'κὸ
Γιὰ νὰ μὴ (μὲ) χωρίσ' τοὺν Τσίγκα, τοὺν καϋμένουν
Ἀπ' τὰ μάτια μου τὰ δυό!

Ἀπὸ αὐτὰ τὰ λιγοστὰ φαίνεται ὅτι ἡ Ζαγοριανὴ τοῦ παλιοῦ καιροῦ — πρὶν χαλάσῃ ὁ κόσμος, ὅπως λέμε σήμερα — ὄχι μονάχα τραγουδιόντανε ἀπ' τοὺς τροβαδούρους τοῦ καιροῦ, ἀλλὰ καὶ τραγουδοῦσε τὰ χρονικά τῆς ἐποχῆς ποὺ συγκινοῦσαν τὰ παλληκάρια τοῦ καιροῦ, ἀλλὰ καὶ τὰ ντέρτια τῆς καὶ τοὺς καημούς τῆς — ποὺ δὲν ἔχουν τελειωμὸ ὅπως ἔγραψε κι ὁ Παπαδιαμάντης. Κι ὄχι ἡ μορφωμένη, ἡ γραμματισμένη Ζαγοριανή, ποὺ ἔβγαινε ἀπ' τὴν Κασσαβέτεια, ἀλλὰ ἡ γυναῖκα τοῦ λαοῦ, ποὺ μιλοῦσε πάντα ἡ ζεστὴ καρδιά τῆς.

Τὸ τραγουδάκι αὐτὸ τραγουῖδε στὸν Θ. Παπασπυρόπουλο στὸ Κεραμίδι ἢ Ἀγλαΐα Χουτζούμη. (Βρίσκεται στὴ συλλογὴ τῶν πηλιορείτικων τραγουδιῶν).

Στὴν πόρτα σου, Ζαγοριανή
Στὴν πόρτα σου ξενύχτησα
Μ' ἓνα βαρὺ χειμῶνα.

Κι ἄκουσα — γε — Ζαγοριανή,
Κι ἄκουσα γέλια καὶ χαρὲς
Καὶ νόστιμες κουβέντες.

Κι ἄκουσα πῶς, Ζαγοριανή,
Κι ἄκουσα πῶς σὲ μάλωνε
Ἡ σκύλα ἡ πεθερά σου.
Κι ἂν σὲ μαλώνει ποὺ περνᾷ
Πές μου νὰ μὴν περάσω.

— Πέρασ' ἀγάπη μ' πέρασε
Καθὼς περνοῦσες πρῶτα.
Ὁ δρόμος εἶνε τοῦ Θεοῦ
Κανεῖς δὲν τὸν ὀρίζει...

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ 1854 ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΓΡΑΛΙΣΤΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΣΙΟΥΦΑ
Ι Ε Ρ Ε Ω Σ

Ἐγεννήθη εἰς Ἑλληνόπυργον (Γράλιστα) Καρδίτσης τὸ 1915. Ἐλαβε μέρος ἐνεργὸν εἰς τὸν ἐλληνοϊταλικὸν πόλεμον τοῦ βορειοηπειρωτικοῦ ἔπους τοῦ 1940. Ἐχειροτονήθη ἱερεὺς ὑπὸ τοῦ Σ. Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφαρσάλων Ἰεζεκιήλ τὸ 1945. Ἐπεστρατεύθη ὡς ἐφεδρὸς ὑπολοχαγὸς στρατιωτικὸς ἱερεὺς τὸ 1947, τοποθετηθεὶς εἰς τὴν 42αν Ταξιαρχίαν τῆς ΙΧ Μεραρχίας. Μετέσχε τῶν ἐκκαθαριστικῶν ἐπιχειρήσεων εἰς τὰς περιοχὰς Χανίων, Εὐρυτανίας, Ναυπακτίας, Δωρίδος, Θεσσαλικῶν Ἀγράφων, Ἀσπροποτάμου, Γράμμου, Βιτίσιου κλπ. Κατόπιν, τὸ 1949, μετετέθη εἰς τὸ Στρατηγεῖον Κεντρικῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ 1950 ἀπελύθη. Κατὰ τὰς πολλαπλὰς καὶ αἱματηρὰς ἐπιχειρήσεις ἔτυχε δικαίως πολλῶν τιμητικῶν διακρίσεων καὶ εὐφύμου μνείας. Ἐπεστρατεύθη καὶ πάλιν, τὸ 1954, μετ' ἐπιτεθῆναι ὑποχρέωσιν διὰ τὸ 404 Σ.Ν. Ὑπηρετήσεν ὡς ἐφημέριος εἰς Ἅγιον Ἀκάκιον, Μεσσηνικόλα, Φάρσαλα καὶ τέλος εἰς Ἅγιον Κωνσταντῖνον Ὀμονοίας Ἀθηνῶν, ὅπου μέχρι σήμερον ἱεουργεῖ. Ἀνέπτυξε πανταχοῦ ἀξιόλογον ἀγαθοεργὸν δρᾶσιν καὶ συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς τὴν παρηγορίαν τῶν ἀναξιοπαθούντων πιστῶν. Καταγίνεται μετ' ποικίλας μελέτας. Ἐδημοσίευσεν θρησκευτικὰ τινα, καθὼς καὶ σχετικὰ μετ' τὴν ἱστορίαν καὶ λαογραφίαν τῆς γενετείρας τῶν.

*

Τὴν Ἐπανάστασι αὐτὴ εἶναι γνωστὸν ὅτι ὑπεκίνησε ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος Ὁθων μετ' σκοπὸν τὴν ἐπέκτασιν τῶν ἐλληνικῶν συνόρων. Μετ' τὴν ἑναρξιν τῆς ἐπαναστάσεως οἱ πρόκριτοι τῶν χωριῶν τῶν Τουρκικῶν Ἀγράφων ἐξέδωσαν τὴν κατωτέρω προκήρυξι:

«Πατριῶται,

Φωνὴ ἤχησεν εἰς τὰς ἀκοάς μας, ὅτι συμπολίται μας ἤπειρῶται ἤρπασαν τὰ ὅπλα ζητοῦντες τὴν ἀνεξαρτησίαν των, ἐναντίον τοῦ πρὸ αἰώνων τυράννου. Δράξατε, θέν, συμπατριῶται τὰ ὅπλα σας, θέσατε τὴν χεῖρα σας εἰς τὴν καρδίαν σας, στρέψατε τὰ ὄμματά σας πρὸς τὴν ἀνατολὴν καὶ εὐχόμενοι πρὸς τὸν Ὑψιστον κινήθητε, μιμηθῆτε τοὺς προγόνους μας, καὶ χύσατε τὸ αἷμα πρὸς τιμὴν τῆς θρησκείας, τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας σας. Σεῖς δὲ οἱ ἐλεύθεροι πατριῶται τῶν ἐλευθέρων Ἀγράφων, οἱ ἐλευθερωθέντες κατὰ τὸ σῶμα καὶ δεδουλωμένοι κατὰ τὴν καρδίαν, δώσατε χεῖρα βοηθείας προσκαλοῦντες καὶ τοὺς σποράδην εὐρισκομένους εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα Ἀγραφιώτας.

Οἱ πρόκριτοι τῶν τουρκικῶν Ἀγράφων.»

Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν αὐτὴν τὸ χωριὸ Γράλιστα στάθηκε ἡ ἀφετηρία τῆς ἐξορμήσεως τῶν ἐπαναστατικῶν ὁμάδων πρὸς τὸν θεσσαλικὸν κάμπον, διότι κατὰ τὴν μάχην τοῦ Φαναρίου οἱ Τούρκοι, ποὺ ἦσαν στὴ Γράλιστα, ἐξεδιώχθησαν ἀπὸ τοὺς σωματάρχας Ντούβην, Κατσοράκην καὶ Ματσούκην. Μὲ τὸ διώξιμο τῶν Τούρκων ἡ Γράλιστα ἦταν ἐλεύθερη (2) καὶ τὴν 2^{αν} Μαΐου 1854 συγκεντρώθηκαν ἐκεῖ ὅλα τὰ ἐκ Πελοποννήσου ἐπαναστατικὰ σώματα, ὅπου παρέμειναν ἐπὶ 5 ἡμέρες. Τὸ γεγονός τοῦτο περιγράφει ὁ Φίλιππος Δημόπουλος, γραμματεὺς τοῦ Δήμου Ἡραίας (Ἀρκαδίας), ποὺ παρηκολούθησε τὴν Ἐπανάστασι μὲ τὸν καπετὰν - Πλαπούταν. (3) «Τὴν 2^{αν} Μαΐου γράφει—ἀναχωρήσαντες ἐντεῦθεν περὶ ὥραν 10^{ην} π.μ. διήλθομεν ἐκ τοῦ χωρίου Μεσενικόλα, ἀφίχθημεν πρὸς τὸ ἐσπέρας μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ ἐξήντα στρατιωτῶν ἐπὶ ἀδιακόπου βροχῆς εἰς Γράλισταν. Οἱ λοιποὶ τῶν στρατιωτῶν βραδυπορήσαντες, ὥς ἐκ τοῦ σχηματισθέντος ρεύματος τοῦ χειμάρρου, παρέμεινον εἰς τὸ χωρίον Βενέσι, ἐνὸς τετάρτου ἀπέχοντος τοῦ Μεσενικόλα. Τὴν 3^{ην} ἰδίου μηνὸς καὶ περὶ ὥραν 10^{ην} π.μ. ἀφίχθησαν ἅπαντα τὰ καθ' ὁδὸν συγκεντρωθέντα πελοποννησιακὰ σώματα καὶ πάραυτα κατέβησαν εἰς τὴν πεδιάδα πλησίον τοῦ χωρίου Μαγουλίτσα καὶ ἀπέναντι τοῦ τουρκικοῦ φρουρίου Φαναρίου, 200 στρατιῶται, καὶ κατέσχον 130 βουβαλογάλαδα καὶ 100 χήνας, -ἀνήκοντα εἰς Ὀθωμανούς- τὰ ὅποια μετέφερον εἰς Γράλισταν πρὸς χρῆσιν τοῦ στρατοπέδου. (.....) Τὴν 5^{ην} ἰδίου μηνὸς ἐξελέγη ἡ τριμελὴς ἐπιτροπὴ, συγκειμένη ἐκ τῶν καπεταναίων Κων)νου Πλαπούτα, Δημ. Πετροπουλάκη, καὶ Ἰωάννου Γιουρούκου, ὠνομάσθησαν δὲ γενικοὶ ὑπασπισταὶ οἱ Νικήτας Ζαχαρόπουλος καὶ Γεώργιος Τσιγκουράκης, καὶ γεν. γραμματεῖς οἱ Φιλ. Δημόπουλος καὶ Σπύρος Οἰκονομόπουλος. Τὴν 6^{ην} ἰδίου διεμείναμεν αὐτόθι ἡσυχοί, περὶ δὲ τὴν ἐσπέραν ἀφίχθη ἐνταῦθα ὁ Δημήτρης μετὰ 50 Μανιατῶν. Τὴν 7^{ην} ἰδίου μηνὸς ἀνεχωρήσαμεν ἐκ Γραλίστης διερχόμενοι τοῦ θεσσαλικοῦ πεδίου πρὸς Καλαμπάκαν.

Κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς ἐπιτροπῆς ἐλήφθη ἡ ἐξῆς ἀπόφασις:

Ἀριθ. 1

Η ΕΝΟΤΗΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Ἡμεῖς οἱ σωματάρχαι τῶν κατὰ τὴν Θεσσαλίαν Πελοποννησιακῶν ὄπλων Δημήτριος Πετροπουλάκης, Ἰωάννης Γιουρούκος, Κων. Πλαπούτας, Νικ. Ζαχαρόπουλος, Εὐστρ. Χαριτάκης, Γεώργ. Τσιγκουράκης κ.λ.π. συνελθόντες σήμερον τὴν 5^{ην} Μαΐου 1854 ἐν τῷ χωρίῳ Γράλιστα τῆς Θεσσαλίας εἰς συμβούλιον περὶ ὀργανισμοῦ διοικήσεως καὶ συντηρήσεως τῶν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν μας

1. Ἐφημερίς «Αἰὼν» Ἀθῆναι 9-2-1854.

2. Ἐφημερίς «Αἰὼν» Ἀθῆναι 20-3-1854.

3. Φ. Δημοπούλου, Ἡμερολόγιον παρακολουθήσαντος τὸν ἀρχηγὸν τῶν ἀτάκτων Πελοποννησιακῶν σωμάτων Κ. Πλαπούταν ἐν Θεσσαλίᾳ τὸ ἔτος 1854.

στρατιωτικῶν σωμάτων μας, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὑπὲρ Ἑλευθερίας ἀρξαμένου ἱεροῦ ἀγῶνος.

Α^{ον} Ὅλα τὰ ὑφ' ἡμᾶς σώματα ἐνοῦνται ἀπὸ σήμερον καὶ θεωροῦνται ἓν, ἀνεξάρτητον παντὸς ἄλλου σώματος.

Β^{ον} Οἱ σωματάρχαι Δημ. Πετροπουλάκης, Ἰωάν. Γιουρούκος καὶ Κων. Πλαπούτας ὀνομάζονται ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὸν τίτλον «Στρατιωτικὴ Διοίκησις» τῶν κατὰ τὴν Θεσσαλίαν «Πελοποννησιακῶν σωμάτων» καὶ ἀνατίθεται εἰς τοὺς τοὺς ἡ Γενικὴ Διοίκησις καὶ καθήκοντα ἀρχηγείου κατὰ τὴν ὁμόφωνον καὶ ἐκ τῆς πλειοψηφίας ἀπόφασίν των.

Γ^{ον} Τῆς Διοικήσεως ταύτης Γενικοὶ μὲν ὑπασπισταὶ ὠνομάσθησαν καὶ εἶναι οἱ κ.κ. Νικήτας Ζαχαρόπουλος καὶ Γ. Τσιγκουράκης, γενικοὶ δὲ γραμματεῖς οἱ κ.κ. Φ. Δημόπουλος καὶ Σπ. Οἰκονομόπουλος.

Δ^{ον} Τὸ πελοποννησιακὸν τοῦτο σῶμα θέλει ὀργανωθῇ συμφώνως περὶ τοῦτου ἰδιαίτερου Κανονισμοῦ κατὰ τάγματα ἔχοντα τοὺς ἀναγκαζομένους ἀξιωματικούς, τοὺς ὁποίους ἡ διοίκησις θέλει ἐφοδιάσει μὲ τὸ ἀπαιτούμενον δῖπλωμα.

Ε^{ον} Διὰ τὰς οἰκονομικὰς ἀνάγκας τοῦ σώματος τοῦτου ὠνομάσθησαν καὶ εἶναι γενικοὶ φροντισταὶ οἱ κ.κ. Παναγ. Παπαθανασόπουλος καὶ Γεώργ. Τζανέτου Καπετανάκης.

ΣΤ^{ον} Ἡ στρατιωτικὴ αὕτη διοίκησις θέλει περιστοιχεῖσθαι ἀπὸ Ἐπιτελείου τῆς ἐκλογῆς τῆς.

Ζ^{ον} Εἰς τὸ σῶμα τοῦτο δύναται νὰ προστεθῇ, ἂν θέλῃ, ἄλλος σωματάρχης Πελοποννήσιος ἢ μὴ, ὑποκείμενος εἰς τοὺς αὐτοὺς ὅρους, καὶ ἂν μὲν τὸ σῶμα τοῦ σύγκειται ἀπὸ πλείονος τῶν 200 ἀνδρῶν δύναται, ἂν τὸ ἀπαιτήσῃ, νὰ προστεθῇ μέλος τῆς διοικήσεως, ἂν δὲ ἀπὸ ὀλιγοτέρους θέλει λαμβάνει τὴν ἀνήκουσαν θέσιν ἀναλόγως μὲ τὴν δύναμιν τοῦ σώματος τοῦ.

Η^{ον} Εἰς τὰς διασκέψεις καὶ ἀποφάσεις τῶν γενικῶν συμβουλίων θέλουν λαμβάνει μέρος ἅπαντες οἱ ἀξιωματικοὶ μέχρι τοῦ ἐκατοντάρχου, ἀλλ' ἡ διοίκησις ὑπ' ὅσιν τῆς ἔχουσα τὰς γνώμας αὐτῶν θέλει ἀποφασίζει, καὶ τὴν ἀπόφασίν τῆς ὀφείλουν ἅπαντες οἱ ἀξιωματικοὶ νὰ σέβωνται καὶ νὰ ἐκτελοῦν, καὶ

Θ^{ον} Εἰς τὴν διοίκησιν ἀνατίθεται νὰ ἐκλέξῃ καὶ τὸν ἀρμόδιον ταμίαν τοῦ σώματος παρουσιασθησομένης ἀνάγκης.

Οἱ Σωματάρχαι

Δ. Πετροπουλάκης	Ι. Γιουρούκος
Κ. Πλαπούτας	Εὐστρ. Χαριτάκης
Γ. Τσιγκουράκης	

Ἀπὸ τὴν Ἱστορίαν εἶναι γνωστὰ τὰ γεγονότα τῆς Καλαμπάκας, δηλ. ἡ διάλυσις τῶν ὑπὸ τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατηγοῦ Χριστοδούλου Χατζηπέτρου ἐλληνικῶν ἐπαναστατικῶν σωμάτων, ποὺ ἐσήμανε καὶ τὸ τέλος τῆς Ἐπανάστασεως τοῦ 1854, καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα ἀντεκδίκησις τῶν τουρκικῶν στιφῶν, τὰ ὅποια δὲν ἐφείσθησαν οὐδενὸς καὶ πρὸ παντὸς τῆς Γράλιστας, τὴν ὁποίαν ὁ παστὰς τῶν Τρικάλων Σελιχτάρ Μπόδα κατέστρεψεν ἐξ ὀλοκλήρου, μὴ φεισθεὶς οὔτε τῶν ἐκκλησιῶν, κατέσφαξε δὲ καὶ ὁσους κατοίκους τῆς συνέλαβε μέσα στοῦ χωριό, ἀκριβῶς ἐπειδὴ εἶχε πληροφορηθῇ ὅτι συνήλθαν ἐκεῖ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν πελοποννησιακῶν σωμάτων (4). Σημειωτέον ὅτι ἡ Γράλιστα εἶχε πυρποληθῇ καὶ κατὰ τὸ 1822 (5) κατὰ τὴν ἐπέκτασι τῆς ἐλληνικῆς ἐπανάστασεως εἰς τὰ Θεσσαλικά Ἀγγραφα.

4. Κατὰ παράδοσιν τῶν κατοίκων.

5. Χαρ. Πασαλιῶ «Οἶκον. Ἐθνικοθρησκευτικὴ Παρακαταθήκη».